



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2016. június 7.*

„Előzetes döntéshozatal — 604/2013/EU rendelet — Harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása — 12. cikk — Tartózkodásra jogosító engedélyek vagy vízumok kiadása — 27. cikk — Jogorvoslat — A bírósági felülvizsgálat terjedelme”

A C-63/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2015. február 12-én érkezett, 2015. február 2-i határozatával terjesztett elő az előtte

Mehrdad Ghezelbash

és

a **Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (előadó), J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby és F. Biltgen tanácselnökök, J.-C. Bonichot, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. december 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- M. Ghezelbash képviseletében Y. G. F. M. Coenders, P. J. Schüller és A. Eikelboom advocaten,
- a holland kormány képviseletében K. Bulterman, H. Stergiou és B. Koopman, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviseletében M. Michelogiannaki, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a francia kormány képviselőjében F. X. Bréchet és D. Colas, meghatalmazotti minőségben,
- a svéd kormány képviselőjében A. Falk, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Condou-Durande, R. Troosters és K. Simonsson, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. március 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.) 27. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelem előterjesztésére az iráni állampolgár M. Ghezelbash és a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (védelmi és igazságügy államtitkár, Hollandia; a továbbiakban: államtitkár) közötti, ez utóbbinak az M. Ghezelbash ideiglenes tartózkodási engedély (menedéjog) iránt előterjesztett kérelmét elutasító határozata tárgyában került sor.

Jogi háttér

A 343/2003/EK rendelet

- 3 Az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedéjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.) 19. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondta:

„(1) Amennyiben a megkeresett tagállam kész átvenni a kérelmezőt, az a tagállam, amelyben a menedéjog iránti kérelmet benyújtották, értesíti a kérelmezőt arról a határozatáról, hogy nem vizsgálja meg a kérelmét, valamint a kérelmező felelős tagállamnak történő átadására vonatkozó kötelezettségéről.

(2) Az (1) bekezdésben említett határozatnak tartalmaznia kell az alapjául szolgáló indokokat. [...] Ez a határozat fellebbezés vagy felülvizsgálat tárgya lehet. A határozatra vonatkozó fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs felfüggesztő hatálya az átadás végrehajtására, kivéve ha a bíróságok vagy az illetékes hatóságok, amennyiben ezt a nemzeti jog megengedi, eseti alapon másként nem döntenek.”

A 604/2013 rendelet

- 4 A 604/2013 rendelet (1), (4), (5), (9), (19) és (40) preambulumbekkezdése értelmében:

„(1) A [343/2003] rendeletet jelentősen módosítani kell. [...]

[...]

- (4) [Az Európai Tanács által az 1999. október 15–16-i tamperei rendkívüli ülésén elfogadott] következtetések azt is megállapították, hogy [a közös európai menekültügyi rendszernek] rövid időn belül világos és alkalmazható módszer kialakítására is ki kell terjednie annak a tagállamnak a meghatározása céljából, amely felelős egy menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért.
- (5) E módszernek mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon kell alapulnia. Lehetővé kell tennie különösen a felelős tagállam gyors meghatározását, hogy a nemzetközi védelem megadására vonatkozó eljáráshoz való hatékony hozzáférés biztosított legyen, és a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe.

[...]

- (9) Az első szakaszba tartozó jogi aktusok végrehajtásáról készített értékelések eredményeire tekintettel indokolt megerősíteni e szakaszban a [343/2003] rendeletet alátámasztó elveket, és egyúttal el kell végezni a szükséges fejlesztéseket a dublini rendszer, valamint az e rendszer keretében a kérelmezőknek nyújtott védelem hatékonysága tekintetében szerzett tapasztalatokra tekintettel. [...]

[...]

- (19) Az érintett személyek jogainak hatékony védelme érdekében jogi biztosítékokat és hatékony jogorvoslati eszközöket [helyesen: jogi garanciákat és hatékony jogorvoslatihoz való jogot] kell biztosítani a felelős tagállamnak való átadásra vonatkozó határozatokkal kapcsolatban, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével összhangban. A nemzetközi jog tiszteletben tartása érdekében az ilyen határozatok elleni hatékony jogorvoslatnak egyaránt ki kell terjednie e rendelet alkalmazásának, valamint az azon tagállamban fennálló jogi és ténybeli helyzetnek a megvizsgálására, amelynek a kérelmezőt átadják.

[...]

- (40) Mivel e rendelet célját, nevezetesen a valamely harmadik országbeli állampolgár, vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapítását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért e rendelet léptéke és hatásai miatt az uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az [EUSZ] 5. cikk[...]ben foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. [...]"

5 E rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja:

„(1) A tagállamok megvizsgálják azon harmadik országbeli állampolgárnak, vagy azon hontalan személynek a nemzetközi védelem iránti kérelmét, aki egy tagállam területén nyújtja be azt, ideértve annak határát és a tranzitónákat. A kérelmet az a tagállam köteles megvizsgálni, amely a III. fejezetben előírt feltételek szerint felelős.

(2) Amennyiben az e rendeletben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem jelölhető ki felelősként, a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásáért [helyesen: megvizsgálásáért] azon tagállam felelős, amelynél először nyújtották be azt.

Amennyiben egy kérelmezőt lehetetlen az elsődlegesen felelősnek kijelölt tagállamnak átadni, mivel megalapozott okokból feltételezhető, hogy az adott tagállamban a menekültügyi eljárásnak és a kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételeknek szisztematikus [helyesen: rendszerszerű] hiányosságai vannak, aminek eredményeként az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke értelmében vett

embertelen vagy megalázó bánásmód kockázata áll fenn, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam tovább vizsgálja a III. fejezetben meghatározott feltételeket annak megállapítása érdekében, hogy egy másik tagállam kijelölhető-e felelős tagállamnak.

Amennyiben az átadás e bekezdés értelmében nem lehetséges egyetlen, a III. fejezetben meghatározott feltételek alapján kijelölt tagállamnak sem, illetve annak az első tagállamnak sem, amelyben a kérelem benyújtásra került, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam lesz a felelős tagállam.”

6 Az említett rendelet 4. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A nemzetközi védelem iránti kérelemnek egy tagállamban a 20. cikk (2) bekezdése szerinti benyújtását követően, annak illetékes hatóságai azonnal tájékoztatják a kérelmezőt e rendelet alkalmazásáról, továbbá különösen az alábbiakról:

[...]

- b) a felelős tagállam meghatározásának feltételei és e feltételek rangsora az eljárás különböző szakaszaiban, valamint e szakaszok hossza, ideértve azt is, hogy egy valamely tagállamban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelem esetében előfordulhat az is, hogy az adott tagállam e rendelet értelmében felelőssé válik abban az esetben is, ha ez a felelősség nem az említett feltételeken alapul;
- c) az 5. cikk szerinti személyes meghallgatás, valamint az a lehetőség, hogy a kérelmező tájékoztatást nyújtson a tagállamokban tartózkodó családtagjairól, hozzátartozóiról és a vele egyéb családi kapcsolatban álló személyekről, ideértve az ilyen tájékoztatás közlésének módját is;
- d) az átadásra vonatkozó határozat elleni jogorvoslatnak és adott esetben az átadás felfüggesztése kérelmezésének a lehetősége;

[...]”

7 Ugyanezen rendelet 5. cikkének (1)–(3) és (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A felelős tagállam meghatározásának elősegítése érdekében az ezen eljárást lefolytató tagállam köteles a kérelmezőt személyesen meghallgatni. A meghallgatásnak lehetővé kell tennie a 4. cikkel összhangban szolgáltatott tájékoztatás kérelmező általi megfelelő megértését is.

(2) A személyes meghallgatás mellőzhető, amennyiben:

- a) a kérelmező megszökött; vagy
- b) a 4. cikkben említett tájékoztatását követően a kérelmező már benyújtotta a felelős tagállam más módon való meghatározásához szükséges információt. A meghallgatást mellőző tagállam a kérelmezőnek lehetőséget biztosít arra, hogy a felelős tagállam helyes meghatározásához szükséges bármely további információt megadjon, mielőtt határozatot hoznak a kérelmező 26. cikk (1) bekezdése szerinti, felelős tagállamnak történő átadásáról.

(3) A személyes meghallgatásra kellő időben – de minden esetben a felelős tagállamnak történő átadásra vonatkozó, a 26. cikk (1) bekezdése szerinti határozat meghozatala előtt – kerül sor.

[...]

(6) A személyes meghallgatást végző tagállam írásbeli összefoglalót készít a meghallgatásról, amely tartalmazza legalább a kérelmező által a meghallgatás során adott lényeges információkat. Ez az összefoglaló lehet jelentés vagy formanyomtatvány is. A tagállam gondoskodik arról, hogy az összefoglaló a kérelmező vagy az őt képviselő jogi tanácsadó vagy más tanácsadó számára kellő időben rendelkezésre álljon.”

8 A 604/2013 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti felelős tagállam meghatározása céljából annak III. fejezete objektív és fontossági sorrendben szereplő feltételek felsorolását tartalmazza.

9 E rendelet 7. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A felelős tagállam meghatározásának feltételeit az e fejezetben megállapított sorrendben kell alkalmazni.”

10 Az említett rendelet 12. cikkének (1) és (4) bekezdése kimondja:

„(1) Amennyiben a kérelmező rendelkezik érvényes tartózkodásra jogosító engedéllyel, az azt kibocsátó tagállam lesz a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős.

[...]

(4) Amennyiben a kérelmező csak egy vagy több olyan tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezik, amelyek legfeljebb két éve jártak le, illetve egy vagy több olyan vízummal, amelyek legfeljebb hat hónapja jártak le, és amelyek lehetővé tették számára, hogy ténylegesen belépjen egy tagállam területére, az (1), (2) és (3) bekezdést kell alkalmazni, amíg a kérelmező a tagállamok területét el nem hagyja.

[...]”

11 Ugyanezen rendelet IV. fejezete meghatározza az eltartott személyek egyesítésére és a mérlegelési záradékokra vonatkozó szabályokat.

12 A 604/2013 rendelet 21. cikke a következőképpen fogalmaz:

„(1) Amennyiben az a tagállam, amelyben nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be, úgy véli, hogy egy másik tagállam felelős a kérelem megvizsgálásáért, haladéktalanul, de minden esetben a 20. cikk (2) bekezdése értelmében benyújtott kérelem időpontját követő három hónapon belül megkeresheti e másik tagállamot, hogy vegye át a kérelmezőt.

[...]

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett esetekben a kérelmezőnek egy másik tagállam által történő átvétele iránti megkeresést formanyomtatványon kell előterjeszteni, amelynek tartalmaznia kell a 22. cikk (3) bekezdésében említett két listán szereplő bizonyítékokat és közvetett bizonyítékokat, és/vagy a kérelmező nyilatkozatának olyan lényeges elemeit, amelyek alapján a megkeresett tagállam ellenőrizheti, hogy az e rendeletben megállapított feltételek alapján felelős-e.

[...]”

13 E rendelet 22. cikkének (2)–(5) bekezdése kimondja:

„(2) A felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárás során bizonyítékokat és közvetett bizonyítékokat kell felhasználni.

[...]

(4) A bizonyítékok megkövetelése nem lépheti túl az e rendelet megfelelő alkalmazásához szükséges mértéket.

(5) Hivatalos bizonyíték hiányában a megkeresett tagállam elismeri felelősségét, amennyiben a közvetett bizonyíték következetes, ellenőrizhető és kellően részletes a felelősség meghatározásához.”

14 Az említett rendelet 26. cikke szerint:

„(1) Amennyiben a megkeresett tagállam beleegyezik a kérelmező [...] átvételébe vagy visszavételébe, a megkereső tagállam értesíti az érintett személyt arról a határozatáról, hogy átadja a felelős tagállamnak és – adott esetben – nem vizsgálja meg a nemzetközi védelem iránti kérelmét [...]

(2) Az (1) bekezdésben említett határozatnak tartalmaznia kell a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó információkat – ideértve adott esetben a halasztó hatály kérelmezésének jogát – és az e jogorvoslatok igénybevételére alkalmazandó határidőket, az átadás lebonyolításának határidejét [...]

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az érintett személy az (1) bekezdésben említett határozat közlésével együtt tájékoztatást kapjon olyan személyekről vagy szervezetekről is, akik vagy amelyek jogi segítségét nyújthatnak neki, amennyiben korábban nem kapta meg ezt a tájékoztatást.

(3) Ha az érintett személyt nem segíti vagy képviseli jogi tanácsadó vagy más tanácsadó, a tagállamok tájékoztatják őt a határozat alapvető elemeiről, amelyek között minden esetben szerepelniük kell a rendelkezésre álló jogorvoslatokra és az azok igénybevételére alkalmazandó határidőkre vonatkozó információknak, mégpedig olyan nyelven, amelyet az érintett személy megért, vagy ésszerűen feltételezhető, hogy megért.”

15 Ugyanezen rendelet 27. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kérelmezőnek [...] joga van az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslathoz, amelyet bírósághoz vagy törvényszékhez tény- vagy jogkérdésben [helyesen: amelyet bírósághoz tény- vagy jogkérdésben] benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolhat.

(2) A tagállamok ésszerű határidőt határoznak meg az érintett személy által az (1) bekezdés szerinti hatékony jogorvoslathoz fűződő jog gyakorlására.

(3) Az átadásra vonatkozó határozatok elleni fellebbezésre vagy felülvizsgálatra vonatkozóan a tagállamok jogszabályaikban előírják az alábbiakat:

a) a fellebbezés vagy felülvizsgálat feljogosítja az érintettet, hogy annak elbírálásáig az adott tagállamban maradjon; vagy

b) az átadás automatikusan felfüggesztésre kerül, és e felfüggesztés megszűnik azon ésszerű időtartam elteltével, amely alatt valamely bíróságnak vagy törvényszéknek [helyesen: valamely bíróságnak] a felfüggesztés iránti kérelem alapos és szigorú vizsgálatát követően határozatot kellett hoznia arról, hogy a fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak halasztó hatályt biztosít-e; vagy

c) az érintett személy ésszerű időtartamon belül kérelmezheti a bíróságtól vagy törvényszéktől [helyesen: kérelmezheti a bíróságtól] az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését a fellebbezés vagy felülvizsgálat elbírálásáig. A tagállamok azáltal biztosítják a hatékony jogorvoslatot, hogy felfüggesztik az átadást mindaddig, amíg a felfüggesztés iránti első kérelemről határozatot nem hoznak. Az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának

felfüggesztéséről észszerű időtartamon belül határozni kell, ugyanakkor ezen időtartamnak lehetővé kell tennie a felfüggesztés iránti kérelem alapos és szigorú vizsgálatát. Az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését elutasító határozat ismerteti az alapjául szolgáló indokokat.

(4) A tagállamok előírhatják, hogy az illetékes hatóságok hivatalból dönthetnek az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztéséről a fellebbezés vagy felülvizsgálat elbírálásáig.

(5) A tagállamok lehetőséget biztosítanak az érintett személy számára jogi segítségnyújtás igénybevételére, és szükség esetén nyelvi segítségre.

(6) A tagállamok kérésre térítésmentesen biztosítják a jogi segítségnyújtást, amennyiben az érintett személy nem képes fedezni annak költségeit [...]

16 A 604/2013 rendelet 29. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A kérelmezőnek [...] a megkereső tagállam részéről a felelős tagállamnak történő átadása [...] a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban [történik], de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását, vagy a 27. cikk (3) bekezdésének megfelelő halasztó hatály esetén hat hónappal a fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozatot követően.

[...]”

17 E rendelet 36. cikkének (1) és (4) bekezdése kimondja:

„(1) A tagállamok kétoldalú alapon közigazgatási megállapodásokat alakíthatnak ki egymás között e rendelet végrehajtásának gyakorlati részleteire vonatkozóan, hogy elősegítsék a rendelet alkalmazását és fokozzák a hatékonyságát. Ezek a megállapodások kiterjedhetnek:

a) az összekötő tisztviselők cseréjére;

b) az eljárások egyszerűsítésére és az átadásra, valamint a kérelmezők átvétele vagy visszavétele iránti megkeresések megvizsgálására előírt határidők lerövidítésére.

[...]

(4) Ha a Bizottság az (1) bekezdés b) pontjában említett megállapodásokat e rendelettel összeegyeztethetetlennek tartja, erről észszerű időn belül értesíti az érintett tagállamokat. A tagállamok megteszik a megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy észszerű időn belül úgy módosítsák az érintett megállapodást, hogy megszűnjenek a feltárt összeegyeztethetlenségek.”

18 Az említett rendelet 37. cikke a tagállamok számára előírja azon lehetőséget, hogy egyeztetési eljárást alkalmazzanak, amennyiben ugyanezen rendelet alkalmazásával kapcsolatos kérdésre vonatkozó vitát nem tudnak megoldani.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 Azt követően, hogy a holland hatóságok 2014. március 3-án meghallgatták, 2014. március 4-én M. Ghezelbash e hatóságoknál ideiglenes tartózkodási engedély (menedékjog) iránti kérelmet terjesztett elő.

- 20 Mivel az Európai Unió vízuminformációs rendszerében (VIS) elvégzett vizsgálatból kiderült, hogy a Francia Köztársaság iráni külképviselete vízumot adott ki M. Ghezelbash részére, amely 2013. december 17-től 2014. január 11-ig volt érvényes, 2014. március 7-én az államtitkár megkereste a francia hatóságokat annak érdekében, hogy a 604/2013 rendelet alapján vegyék át az érdekelteket.
- 21 A francia hatóságok 2014. május 5-én az átvétel iránti e megkeresést elfogadták.
- 22 M. Ghezelbasht a holland hatóságok 2014. május 15-én ismét meghallgatták, és ez alkalommal alaposabban kikérdezték. 2014. május 20-i észrevételeiben M. Ghezelbash arra kérte az államtitkárt, hogy menedékjog iránti kérelmét meghosszabbított menekültügyi eljárásban vizsgálják annak érdekében, hogy lehetősége legyen eredeti okiratokkal bizonyítani, hogy 2013. december 19-e és 2014. február 20-a között visszatért Iránba, vagyis azt követően, hogy Franciaországban járt, ami a kérelmező szerint maga után vonja, hogy ez utóbbi tagállam nem felelős a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért.
- 23 2014. május 21-i határozatával az államtitkár elutasította az M. Ghezelbash által ideiglenes tartózkodási engedély (menedékjog) iránt előterjesztett kérelmet.
- 24 2014. május 22-én ez utóbbi keresetet indított e határozat ellen, és ideiglenes intézkedés meghozatalát kérte a Rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság, Hollandia) ideiglenes intézkedésről határozó bírójától. Emellett 2014. május 28-án M. Ghezelbash különböző iratokat nyújtott be annak bizonyítása érdekében, hogy franciaországi tartózkodását követően visszatért Iránba, vagyis egy nyilatkozatot a munkáltatójától, egy orvosi igazolást és egy ingatlan-adásvételi szerződést.
- 25 2014. június 13-i határozatával a Rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság) ideiglenes intézkedésről határozó bírója helyt adott M. Ghezelbash ideiglenes intézkedés iránti kérelmének és elrendelte az államtitkár 2014. május 21-i határozata joghatásainak felfüggesztését.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e határozatot meg kell semmisíteni az adminisztráció gondosságának hiánya és az indokolást érintő hibák miatt, amelyek abból erednek, hogy az államtitkárnak M. Ghezelbash menedékjog iránti kérelmét meghosszabbított menekültügyi eljárásban kellett volna megvizsgálnia annak érdekében, hogy az általa benyújtott iratokat teljes mértékben figyelembe vegyék. Ugyanakkor annak meghatározása érdekében, hogy a megtámadott határozat joghatásait fenn kell-e tartani, e bíróság úgy véli, hogy azt is el kell dönteni, hogy M. Ghezelbash jogosult-e vitatni a Francia Köztársaság azon felelősségét, hogy megvizsgálja az ő menedékjog iránti kérelmét, azt követően, hogy e tagállam elismerte e felelősséget.
- 27 Másfelől e bíróság hangsúlyozza, hogy a 2014. március 3-i meghallgatáson M. Ghezelbasht általános módon tájékoztatták azon kötelezettségéről, hogy be kell nyújtania a felelős tagállam meghatározására vonatkozó bizonyítékokat, így nem róható fel neki, hogy az eljárás e szakaszában nem hivatkozott az általa később benyújtott iratokra. A francia hatóságokhoz intézett átvétel iránti megkeresés tehát idő előtti, de legalábbis hiányos volt, ezért e hatóságok a menedékkérő által benyújtott iratok ismeretének hiányában nyilatkoztak e megkeresésről.
- 28 E körülmények között a Rechtbank Den Haag (hágai elsőfokú bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Milyen tág a 604/2013 rendelet – adott esetben e rendelet (19) preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezett – 27. cikkének hatálya?

A jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló, olyan helyzetben, amelyben a külföldi csak a menekültügyi eljárásért való felelősség elismerése iránti megkeresés elfogadását követően szerez tudomást e megkeresésről, és olyan bizonyítékokat terjeszt elő, amelyek arra a következtetésre vezethetnek, hogy nem a megkeresett tagállam, hanem a megkereső tagállam felelős a menedékjog iránti kérelem

megvizsgálásáért, és a megkereső tagállam e dokumentumokat ezután nem vizsgálja meg, és a megkeresett tagállamhoz sem juttatja el azokat, az említett cikk alapján joga van-e a menedékkérőnek a 604/2013 rendelet III. fejezetében megállapított, a felelős állam meghatározására vonatkozó feltételek alkalmazása elleni (hatékony) jogorvoslathoz?

- 2) Abban az esetben, ha a külföldi főszabály szerint sem a 604/2013 rendelet, sem a 343/2003 rendelet alapján nem hivatkozhat a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek téves alkalmazására, amennyiben a megkeresett tagállam elfogadta az átvétel iránti megkeresést: helytálló-e az alperes azon álláspontja, hogy ezen elv alól csak a 604/2013 rendelet 7. cikke értelmében vett családi helyzetekben tehető kivétel, vagy egyéb olyan különleges tények és körülmények is elképzelhetők, amelyek alapján a külföldi hivatkozhat a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek téves alkalmazására?
- 3) Amennyiben a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a családi helyzetek mellett a külföldi egyéb körülmények fennállása esetén is hivatkozhat a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek téves alkalmazására: ilyen különleges tényeknek és körülményeknek tekinthetők-e [a jelen ítélet 27.] pontjában ismertetett tények és körülmények?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 29 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 604/2013 rendelet 27. cikkének az e rendelet (19) preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy olyan helyzetben, mint amely az alapügyben szerepel, a menedékkérő hivatkozhat az őt érintő, átadásra vonatkozó határozattal szembeni kereset keretében az említett rendelet III. fejezetében előírt valamely felelősségi feltétel téves alkalmazására, különösen az ugyanezen rendelet 12. cikkében szereplő, vízumkibocsátásra vonatkozó feltételre.
- 30 A 604/2013 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése pontosítja, hogy a menedékkérőnek joga van az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslathoz, amelyet bírósághoz tény- vagy jogkérdésben benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolhat.
- 31 Az e rendelet II. mellékletében szereplő megfelelési táblázatból kitűnik, hogy e rendelkezés a 343/2003 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének felel meg.
- 32 Márpedig a 2013. december 10-i Abdullahi-ítéletben (C-394/12, EU:C:2013:813) a Bíróság kimondta, hogy ez utóbbi rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy a menedékkérő csak akkor kérdőjelezheti meg valamely tagállam a menedékkérőnek az Unió területére való első belépése szerinti tagállamként fennálló felelősségét, ha arra hivatkozik, hogy e tagállamban a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően rendszerszintű hibák tapasztalhatók, amelyek miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy e kérelmező az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság azt vizsgálja, hogy releváns-e ezen ítélet a 604/2013 rendelet 27. cikke (1) bekezdésének hatálya meghatározása szempontjából olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel.
- 34 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy ami a menedékkérőnek biztosított jogokat illeti, a 604/2013 rendelet lényeges pontokon eltér a 2013. december 10-i Abdullahi-ítélet (C-394/12, EU:C:2013:813) alapjául szolgáló ügyben alkalmazott 343/2003 rendeletről.

- 35 A 604/2013 rendelet 27. cikkének (1) bekezdésében előírt jogorvoslat terjedelmét e rendelet rendelkezéseinek szövegére, általános rendszerére, céljaira és hátterére tekintettel kell meghatározni, különösen azon fejlődés fényében, amelyen azzal a rendszerrel összefüggésben ment át, amelynek részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2013. december 10-i Abdullahi-ítélet, C-394/12, EU:C:2013:813, 51. pont).
- 36 Az említett rendelet 27. cikke (1) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy az e rendelkezésben előírt jogorvoslatnak hatékonynak kell lennie és mind tény-, mind jogkérdésre vonatkozhat. Emellett e szöveg semmiféle korlátozást nem említ azon érvekkel kapcsolatban, amelyeket a menedékkérő e jogorvoslat keretében felhozhat. Ugyanez a helyzet e rendelet 4. cikke (1) bekezdése d) pontjának szövegével, amely az illetékes hatóságok által a kérelmező számára az átadásra vonatkozó határozat vitatásának lehetőségével kapcsolatban adandó tájékoztatásra vonatkozik.
- 37 Közelebbről meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó nem írt elő sajátos vagy *a fortiori* kizárólagos kapcsolatot a 604/2013 rendelet 27. cikkében előírt jogorvoslatok és az e rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében immár kimondott azon szabály között, amely korlátozza a menedékkérőnek az elsődlegesen felelősnek kijelölt tagállam részére történő átadása lehetőségeit abban az esetben, ha e tagállamban a menekültügyi eljárásnak és a kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételeknek rendszerszintű hiányosságai vannak, aminek eredményeként az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód kockázata áll fenn.
- 38 Emellett a 604/2013 rendelet (19) preambulumbekzdése pontosítja a menedékkérő számára az őt érintő, átadásra vonatkozó határozattal szemben nyitva álló jogorvoslat terjedelmét, amely rendelkezés tartalma a 343/2003 rendeletben nem szerepelt.
- 39 E preambulumbekzdés jelzi, hogy a nemzetközi jog tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a 604/2013 rendeletben előírt, az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslatnak ki kell terjednie egyrészt e rendelet alkalmazásának vizsgálatára, másrészt az azon tagállamban fennálló jogi és ténybeli helyzetnek a megvizsgálására, amelynek a kérelmezőt átadják.
- 40 Noha az említett preambulumbekzdésben említett második vizsgálat kizárólag az abban a tagállamban fennálló helyzet ellenőrzésére hivatkozik, amelynek a kérelmezőt átadják, és különösen az arról való megbizonyosodásra irányul, hogy nem lehetetlen az említett rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében említett okok miatt átadni a kérelmezőt, az ugyanezen preambulumbekzdésben említett első vizsgálat általánosabb módon ugyanezen rendelet megfelelő alkalmazásának ellenőrzésére irányul.
- 41 Márpedig a 604/2013 rendelet általános rendszeréből kitűnik, hogy e rendelet alkalmazása lényegében az e rendelet III. fejezetében szereplő feltételek alapján kijelölt felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás alapul.
- 42 Így a 604/2013 rendelet (4), (5) és (40) preambulumbekzdése értelmében e rendelet célja egy világos és alkalmazható módszer kialakítása a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása céljából, amely módszer mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon alapul. Többek között e rendelet 3. cikkének (1) bekezdéséből és 7. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a felelős tagállam főszabály szerint az a tagállam, amelyet az említett rendelet III. fejezetében előírt feltételek kijelölnek. E rendelet IV. fejezete egyébként pontosan meghatározza azon helyzeteket, amelyekben valamely tagállamot e feltételektől eltérve a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak lehet tekinteni.
- 43 A 604/2013 rendelet alkalmazása során a felelős tagállamnak az e rendelet III. fejezetében előírt feltételek alapján történő meghatározása folyamatának központi jellegét megerősíti az a tény, hogy e rendelet 21. cikkének (1) bekezdése csupán arra az esetre írja elő azon tagállam számára, amelyben nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be, annak lehetőségét, hogy egy másik tagállamhoz forduljon valamely menedékkérő átvétele céljából, ha az első tagállam úgy véli, hogy a második

tagállam felelős e kérelem megvizsgálásáért. Emellett az említett rendelet 21. cikkének (3) bekezdése alapján az átvétel iránti megkeresésnek tartalmaznia kell azokat az elemeket, amelyek lehetővé teszik a megkeresett tagállam hatóságai számára annak ellenőrzését, hogy az ugyanezen rendeletben meghatározott feltételek alapján e tagállam felelős-e. Továbbá a 604/2013 rendelet 22. cikkéből kitűnik, hogy az ilyen megkeresésre adandó válasznak olyan bizonyítékokon és közvetett bizonyítékokon kell alapulnia, amelyek lehetővé teszik az e rendelet III. fejezetében előírt feltételek alkalmazását.

- 44 E körülmények között a 604/2013 rendelet (19) preambulumbekkezdésében szereplő hivatkozást az e rendelet alkalmazásának az ugyanezen rendelet 27. cikkének (1) bekezdésében előírt, átadásra vonatkozó határozattal szembeni kereset keretében történő megvizsgálására, úgy kell érteni, mint amely többek között az említett rendelet III. fejezetében előírt, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek helyes alkalmazásának ellenőrzésére irányul, ideértve az e rendelet 12. cikkében említett felelősségi feltételt is.
- 45 E következtetést megerősíti a valamely tagállamban benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó rendszernek (a továbbiakban: dublini rendszer) a 604/2013 rendelet elfogadásával bekövetkezett általános fejlődése, valamint az e rendeletben szereplő célkitűzések.
- 46 Először is ami e fejlődést illeti, meg kell állapítani, hogy mivel az uniós jogalkotó különféle jogokat és mechanizmusokat hozott létre vagy erősített meg, amelyek biztosítják a menedékkérőknek a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárásban való részvételét, a 604/2013 rendelet nagymértékben eltér a 343/2003 rendeletről, amely a 2013. december 10-i Abdullahi-ítélet (C-394/12, EU:C:2013:813) alapjául szolgáló ügyben alkalmazandó volt.
- 47 Elsősorban a 604/2013 rendelet 4. cikke előírja a kérelmező tájékoztatáshoz való jogát, amely kiterjed többek között a felelős tagállam meghatározásának feltételeire és e feltételek rangsorára, ideértve azt a tényt is, hogy a valamely tagállamban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelem e tagállam felelős tagállamként való kijelöléséhez vezethet, még abban az esetben is, ha ez a felelősség nem e feltételeken alapul.
- 48 Másodsorban e rendelet 5. cikkének (1), (3) és (6) bekezdése előírja, hogy a felelős tagállam meghatározását végző tagállam kellő időben, de minden esetben az átadásra vonatkozó határozat meghozatala előtt személyesen meghallgatja a menedékkérőt, és a meghallgatásról készült összefoglalónak a kérelmező vagy az őt képviselő tanácsadó rendelkezésére kell állnia. Az említett rendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján e meghallgatás mellőzhető, amennyiben a kérelmező már benyújtotta a felelős tagállam meghatározásához szükséges információt, és ebben az esetben az érintett tagállam lehetőséget biztosít a kérelmezőnek arra, hogy a felelős tagállam helyes meghatározásához szükséges bármely további információt megadjon, mielőtt határozatot hoznak a kérelmező átadásáról.
- 49 Harmadsorban a 604/2013 rendelet VI. fejezetének „Eljárásjogi biztosítékok” címet viselő IV. szakasza hosszan kifejti az átadásra vonatkozó határozatról való értesítés módjait és az e határozatokkal szembeni jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó szabályokat, miközben e vetületekről a 343/2003 rendelet nem rendelkezett ilyen részletességgel.
- 50 A 604/2013 rendelet 27. cikkének (3)–(6) bekezdéséből kitűnik, hogy e jogorvoslati lehetőségek hatékonyságának biztosítása érdekében a menedékkérő számára többek között lehetőséget kell biztosítani arra, hogy észszerű időtartamon belül kérelmezze a bíróságtól az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését a keresetének elbírálásáig, és jogi segítségnyújtásban részesülhessen.

- 51 A fentiekből következik, hogy a 604/2013 rendelet keretében az uniós jogalkotó a felelős tagállam meghatározása tekintetében nem szorítkozott a kizárólag a tagállamok közötti kapcsolatokat rendező szervezési szabályok kialakítására, hanem úgy döntött, hogy bevonja a menedékkérőket ezen eljárásba, arra kötelezve a tagállamokat, hogy tájékoztatást nyújtsanak számukra a felelősségi feltételekről, és adjanak alkalmat nekik arra, hogy benyújtsák az e feltételek megfelelő alkalmazását lehetővé tevő információkat, valamint biztosítva számukra az eljárás lezárultával esetleges hozott, átadásra vonatkozó határozatokkal szembeni hatékony jogorvoslathoz való jogot.
- 52 Másodszor, ami a 604/2013 rendelet célkitűzéseit illeti, annak (9) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy e rendelet miközben megerősíti a 343/2003 rendeletet alátámasztó elveket, arra irányul, hogy a tapasztalatok fényében elvégezze a szükséges fejlesztéseket, nem csupán a dublini rendszer hatékonysága tekintetében, hanem a kérelmezőknek nyújtott védelmet illetően is, amelyet különösen a nekik nyújtott bírói jogvédelem biztosít.
- 53 A 604/2013 rendelet 27. cikkének (1) bekezdésében előírt jogorvoslat terjedelmének megszorító értelmezése többek között ellentétes volna e célkitűzés megvalósításával, mivel megfoszthatja a hatékony érvényesüléstől a 604/2013 rendeletben a menedékkérőnek biztosított más jogosultságokat. Így az e rendelet 5. cikkében előírt azon kötelezettségek, hogy adjanak alkalmat a menedékkérőknek az említett rendeletben meghatározott felelősségi feltételek megfelelő alkalmazását lehetővé tevő információk benyújtására és biztosítsanak hozzáférést e kérelmezők számára az ezzel kapcsolatban elvégzett meghallgatások összefoglalóihoz, elveszíthetnék hatékony érvényesülésüket, ha ki volna zárva, hogy e feltételek téves alkalmazása – adott esetben az említett kérelmezők által szolgáltatott információk figyelmen kívül hagyásával – bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhesse.
- 54 Ezzel összefüggésben, ahogyan arra a főtanácsnok indítványának 74. pontjában rámutatott, a 604/2013 rendelet alapján történő keresetindítás nem volna a dublini rendszer által elkerülni kívánt *forum shopping*-hoz hasonlítható (2011. december 21-i N. S. és társai ítélet, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 79. pont). Ugyanis az ilyen keresetet elbíróló bíróság feladata nem az volna, hogy a menedékkérelmek megvizsgálásának felelősségét a felperes tetszése szerint kiválasztott tagállamra bízsa, hanem pontosan annak ellenőrzése, hogy az uniós jogalkotó által meghatározott felelősségi feltételeket helyesen alkalmazták.
- 55 E tekintetben rá kell mutatni, hogy az ilyen vizsgálat során elkövetett esetleges hiba megállapítása nem sértheti a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvét, amelyen a közös európai menekültügyi rendszer alapul (lásd ebben az értelemben: 2013. december 10-i Abdullahi-ítélet, C-394/12, EU:C:2013:813, 52. és 53. pont), mivel e megállapítás csupán annyit jelent, hogy azon tagállam, amelynek a menedékkérőt át kell adni, nem a 604/2013 rendelet III. fejezetében előírt feltételek szerinti felelős tagállam.
- 56 Másfelől az e rendelet (5) preambulumbekzdésében említett, a felelős tagállam gyors meghatározását lehetővé tevő és a menedékjog iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatalt nem veszélyeztető módszer kialakításának célkitűzését illetően valóban rá kell mutatni arra, hogy a bírósági jogorvoslat igénybevétele esetlegesen megváltoztathatja a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás végleges kimenetelét.
- 57 Ugyanakkor a Bíróság a 343/2003 rendelettel összefüggésben már kimondta, hogy az uniós jogalkotónak nem állt szándékában, hogy a menedékjog iránti kérelmek gyors feldolgozásának követelménye érdekében feláldozza a menedékkérők bírói jogvédelmét (lásd ebben az értelemben: 2009. január 29-i Petrosian-ítélet, C-19/08, EU:C:2009:41, 48. pont). E megállapítás *a fortiori* érvényes a 604/2013 rendelet esetében, mivel az uniós jogalkotó e rendelettel érezhetően továbbfejlesztette a dublini rendszer keretében a menedékkérőknek biztosított eljárási garanciákat.

- 58 E tekintetben fontos rámutatni, hogy annak kockázatát, hogy a felelősségi feltételek helyes alkalmazásának vizsgálata túlzottan késlelteti a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárás befejeződését, korlátozza az a tény, hogy e vizsgálatot a 604/2013 rendelet és különösen annak 22. cikkének (4) és (5) bekezdése által megszabott keretek között kell elvégezni, amelyek előírják egyrészt, hogy a bizonyítékok megkövetelése nem lépheti túl az e rendelet megfelelő alkalmazásához szükséges mértéket, másrészt hogy hivatalos bizonyíték hiányában a megkeresett tagállam elismeri felelősségét, amennyiben a közvetett bizonyíték következetes, ellenőrizhető és kellően részletes a felelősség meghatározásához.
- 59 Emellett az átadásról szóló határozatok végrehajtását érintő késelem kockázatát illetően a 604/2013 rendelet 27. cikke (3) bekezdésének c) pontjából kitűnik, hogy az uniós jogalkotó annak pontosításával, hogy a tagállamok előírják az érintett személy számára annak lehetőségét, hogy észszerű határidőn belül valamely bíróságtól az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését kérje a keresetének elbírálásáig, elismeri, hogy a tagállamok dönthetnek úgy, hogy az átadásról szóló határozattal szemben kereset megindítása önmagában nem elegendő az átadás felfüggesztéséhez, amelyre tehát e kereset elbírálásának bevétele előtt sor kerülhet, amennyiben a felfüggesztést nem kérték vagy a felfüggesztés iránti kérelmet elutasították.
- 60 Végül a dublini rendszernek a 604/2013 rendeletből eredő fejlődésére tekintettel az a tény, hogy a menedékjog iránti kérelmekre alkalmazandó szabályok végső soron minimális harmonizáció tárgyát képezik (lásd ebben az értelemben: 2010. november 9-i B és D ítélet, C-57/09 és C-101/09, EU:C:2010:661, 114. pont) önmagában nem vezethet az e rendelet 27. cikkében előírt jogorvoslat terjedelmét korlátozó értelmezéshez.
- 61 A fenti megállapítások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 604/2013 rendelet 27. cikkének az e rendelet (19) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy olyan helyzetben, mint amely az alapügyben szerepel, a menedékkérő hivatkozhat az őt érintő, átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat keretében az említett rendelet III. fejezetében előírt valamely felelősségi feltétel téves alkalmazására, különösen az ugyanezen rendelet 12. cikkében szereplő, vízumkibocsátásra vonatkozó feltételre.

A második és a harmadik kérdéstről

- 62 Az első kérdésre adott válasza tekintettel a második és harmadik kérdésre nem kell válaszolni.

A költségekről

- 63 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 27. cikkének az e rendelet (19) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy olyan helyzetben, mint amely az alapügyben szerepel, a menedékkérő hivatkozhat az őt érintő, átadásra vonatkozó

határozattal szembeni kereset keretében az említett rendelet III. fejezetében előírt valamely felelősségi feltétel téves alkalmazására, különösen az ugyanezen rendelet 12. cikkében szereplő, vízumkibocsátásra vonatkozó feltételre.

Aláírások